

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 12/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť A. K., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. M. J., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 6 C 788/96 a Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 23 Co 530/2005 a takto

rozhodol:

Sťažnosť A. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2007 doručená sťažnosť A. K., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 788/96 a Krajským súdom v Žiline (ďalej len

„krajský súd“) pod sp. zn. 23 Co 530/2005. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. februára 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že na základe žaloby podanej sťažovateľkou ako žalobkyňou rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 788/96-86 z 22. septembra 2005 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľke 17 122,60 Sk s úrokmi z omeškania, pričom v podstatnej časti (ohľadom ďalších 130 000 Sk) bola žaloba zamietnutá. Na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 Co 530/2005 zo 17. októbra 2006 bol rozsudok okresného súdu v zamietajúcej časti potvrdený. Rozsudok sa stal právoplatným 15. decembra 2006.

Sťažovateľka predovšetkým namieta, že v konaní vedenom všeobecnými súdmi došlo k zbytočným prieťahom, keďže žaloba bola okresnému súdu doručená 1. augusta 1996 a prvý rozsudok bol vydaný až 22. septembra 2005, teda viac ako po deviatich rokoch. V období od septembra 1997 do februára 2005 okresný súd nevykonal vo veci žiadne procesné úkony a nenariadil ústne pojednávanie. Na zbytočných prieťahoch sa podieľal aj krajský súd, keď odvolacie pojednávanie určené na 6. jún 2005 sa nemohlo uskutočniť pre nedoručenie predvolania žalovanej a jej právneho zástupcovi.

Ďalej sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle listiny a dohovoru. Sťažovateľka požadovala zaplataenie sumy 147 122,60 Sk z dôvodu, že žalovaná jej pri uzatvorení kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol odpredaj osobného motorového vozidla za 660 000 Sk, zatajila podstatné skutočnosti týkajúce sa technického stavu a doby prevádzkovania vozidla. Sťažovateľka sa opierala najmä o znalecký posudok preukazujúci dôvodnosť uplatneného nároku. Po právnej stránke kvalifikovala sťažovateľka nárok ako zľavu z kúpnej ceny, ale všeobecné súdy neboli touto právnou kvalifikáciou viazané. Sťažovateľka splnila svoju povinnosť pravdivo popísať rozhodujúce skutočnosti, označila dôkazy, ktorých sa dovoľavala, a z jej žaloby bolo zrejmé, čoho sa domáha. Bolo úlohou všeobecných súdov správne a úplne zistiť skutkový stav a tento podradiť pod príslušnú právnu normu. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľka nemá nárok na zaplataenie čiastky 130 000 Sk, lebo žalovanou nesprávne uvedený dátum výroby motorového vozidla sa dal overiť z dokladov

pred uzatvorením kúpnej zmluvy. Okresný súd považoval v tejto súvislosti za hodnovernú výpoveď svedka a odmietol vykonať dôkazy spochybňujúce jeho hodnovernosť. Ďalej okresný súd nezohľadnil dôkazné návrhy sťažovateľky, ktorými chcela preukázať, že motorové vozidlo malo predtým už v minulosti viacerých vlastníkov, resp. užívateľov, než tvrdila žalovaná a svedok. Krajský súd okrem iného konštatoval, že za vadu veci v zmysle ustanovenia § 597 Občianskeho zákonníka nemožno považovať nesprávne uvedenie dátumu výroby motorového vozidla do kúpnej zmluvy, pretože toto by mohlo byť podkladom na prípadné uplatnenie iných hmotnoprávných nárokov. Na základe toho bolo povinnosťou krajského súdu, aby sa zaoberal aj možnosťou inej právnej kvalifikácie veci, než akú tvrdila sťažovateľka. Následne mohol požadovanú čiastku 130 000 Sk priznať, napr. z titulu náhrady škody alebo bezdôvodného obohatenia. Krajský súd uvedeným postupom odmietol poskytnúť sťažovateľke súdnu ochranu, čím zároveň došlo aj k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 788/96 a krajským súdom pod sp. zn. 23 Co 530/2005 s tým, aby boli oba rozsudky zrušené, aby okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov a zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 250 000 Sk. Napokon požaduje aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

2. Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co 530/2005 zo 17. októbra 2006 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 788/96-86 z 22. septembra 2005. Podľa názoru krajského súdu „vznik zodpovednosti za vady predpokladá porušenie pôvodnej zmluvnej právnej povinnosti predávajúceho prenechať nadobúdateľovi vec bez vady, výskyt, resp. prejavenie sa vady buď už v čase plnenia alebo v záručnej dobe a príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti prenechať vec bez vady a výskytom, resp. prejavením sa vady“. Za vadu možno považovať nedostatky veci, ktoré vznikli nadobúdateľovi tým, že mu predávajúci neprenehával taký predmet plnenia, ktorý podľa zmluvy prenechať mal. Za vadu sa považuje neexistencia takej vlastnosti veci, ktorá sa pri veci určitého druhu, veku a ceny všeobecne predpokladá a v dôsledku ktorej je možnosť využitia veci podstatne znížená. Pri motorovom vozidle možno za takúto vadu považovať

spravidla nefunkčné brzdy, vadu motora, mechanické poškodenie vozidla, ktoré nebolo možné zistiť ohliadkou pri kúpe vozidla, a pod. V žiadnom prípade nemožno považovať za vadu veci nesprávne uvedenie dátumu výroby motorového vozidla do kúpnej zmluvy. Krajský súd preto dospel k presvedčeniu, že uplatnený nárok nie je dôvodný. Len samotné nesprávne uvedenie dátumu výroby do kúpnej zmluvy bez ďalšieho vadou nie je. Takáto okolnosť by mohla byť podkladom na prípadné uplatnenie iných hmotnoprávných nárokov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v zásade každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nie je možné dosiahnuť po právoplatnom skončení napadnutého konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažovateľka predovšetkým namieta, že tak v konaní vedenom okresným súdom, ako aj v konaní vedenom krajským súdom došlo k zbytočným priet'ahom, teda k porušeniu čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy.

Ústavný súd poukazuje na to, že konanie vedené okresným súdom sa ukončilo vyhlásením rozsudku 22. septembra 2005 a písomným vyhotovením, resp. doručením rozsudku právnym zástupcom účastníkov konania. Tento proces sa ukončil v októbri 2005. Vzhľadom na to treba považovať sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému okresným súdom za oneskorene podanú. Konanie vedené krajským súdom bolo ukončené vyhlásením rozsudku 17. októbra 2006 a následným písomným vyhotovením a doručením rozsudku v decembri 2006. Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému krajským súdom bola podaná v čase, keď už zbytočné priet'ahy netrvali a preto už neexistoval stav neistoty sťažovateľky ohľadom výsledku konania. Na základe toho túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľka ďalej namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie tak v konaní vedenom okresným súdom, ako aj v konaní vedenom krajským súdom.

Na prerokovanie a rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 6 C 788/96, nie je daná právomoc ústavného súdu. Ako to vyplýva z citovaného článku 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa listiny a dohovoru mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odlišná je situácia ohľadom tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 23 Co 530/2005. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

Podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu obsahuje dostatočne presvedčivé a legitímne argumenty na nevyhovenie žalobe sťažovateľky v podstatnej časti. Krajský súd dospel k záveru, že uplatnený nárok kvalifikovaný sťažovateľkou ako údajná vada kúpeného motorového vozidla nemožno považovať z právneho hľadiska za vadu, čo však nevylučuje možnosť uplatnenia iných hmotnoprávných nárokov. Sťažovateľka nenamieta správnosť právneho záveru krajského súdu, teda že nešlo o vadu motorového vozidla, vytýka však, že krajský súd mal vec odlišne právne posúdiť, pokiaľ bol toho názoru, že právne posúdenie sťažovateľky neobstojí. Práve v tejto skutočnosti vidí pochybenie krajského súdu.

Nie je úlohou ústavného súdu skúmať výklad zákona zo strany krajského súdu, ktorý bol zrejme toho presvedčenia, že sťažovateľka si uplatnila nárok nielen z odlišného právneho dôvodu, ale aj z odlišných skutkových dôvodov, a preto nepovažoval za možné rozhodovať o žalobe sťažovateľky z iného skutkového a právneho pohľadu. Ústavný súd k tomu navyše dodáva, že sťažovateľka bola v konaní pred všeobecnými súdmi zastúpená

advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, a preto sa zdá byť opodstatnené, aby v rozsahu vymedzenom krajským súdom niesla zodpovednosť za výsledok konania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2008